

ROLUL FINANTELOR PUBLICE ÎN SPRIJINIREA ECONOMIEI DIGITALE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Veronica URSU, dr., Ministerul Finanțelor
e-mail: veronica.ursu@mf.gov.md

JEL: H54, H61, O32, O38

Introducere. În sprijinul dezvoltării economiei digitale, în special, a implementării tehnologiilor societății informaționale, Republica Moldova, prin Hotărârea Guvernului nr.857 din 31 octombrie 2013, a aprobat și realizează *Strategia Națională de dezvoltare a societății informaționale “Moldova Digitală 2020”*, precum și alte acte legislative și normative. Scopul acestui articol constă în analiza surselor bugetare de finanțare a economiei digitale, a responsabilităților și activităților autorităților publice în dezvoltarea economiei digitale.

Alocarea resurselor financiare. Mijloacele alocate pentru informatizare au însumat 1310,1 mil MDL în anul 2014 sau cu 2,2% (cu 29,5 mil lei) mai puțin comparativ cu anul 2013. Sursele bugetare au însumat 196,5 mil lei în anul 2014 sau cu 15,7% (cu 36,5 mil) mai puțin comparativ cu anul 2013. Resursele financiare insuficiente constituie un obstacol în implementarea *Strategiei “Moldova Digitală 2020.”*

În prezent în țările Europene se întreprind măsuri în vederea intensificării investițiilor în infrastructură și rețele de comunicații de

ultimă generație pentru a reduce decalajul între statele membre și SUA și alte țări care aplică tehnologii informaționale de ultima generație. În acest context în continuare vor fi analizate domeniile de influență majoră și utilizare a finanțelor publice.

Legislația. Cadrul normativ-juridic din Republica Moldova include circa 20 legi, 80 hotărâri de Guvern, 70 documente conceptuale referitor la sistemele informaționale ale autorităților publice. Totodată, există peste 20 documente de reglementare cu caracter general și 75 cu caracter individual emise de Agenția Națională pentru Reglementare în Comunicații Electronice și Tehnologia Informației.

Cadrul normativ-juridic actual în domeniu necesită să fie ajustat la cerințele Uniunii Europene (UE). Activitățile planificate în acest context se realizează cu întârziere, chiar dacă unele proiecte au fost elaborate, acestea au trecut procedura de avizare și consultare publică în conformitate cu legislația și au fost prezentate pentru aprobare în ședință de Guvern, însă nu au fost aprobate din diverse cauze.

O problemă ce urmează a fi soluționată constă în dezvoltarea cadrului normativ privind soluționarea litigiilor online, în acest context, poate fi aplicată experiența UE în domeniu care propune *Regulamentul privind soluționarea online a litigiilor*.

Autoritățile publice responsabile. Cadrul instituțional profesionist în domeniu include Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor și a instituțiilor specializate – Centrul de Guvernare Electronică și Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal.

Securitatea cibernetică și protecția datelor. Asigurarea securității spațiului cibernetic constituie o responsabilitate importantă a tuturor actorilor implicați, inclusiv a autorităților administrației publice, în competența cărora se concentrează elaborarea și aplicarea cadrului legislative și normative în domeniu. Din motive de securitate a datelor, în prezent, un număr mare de utilizatori sunt reticenti în alegerea serviciilor electronice. În scopul asigurării în Republica Moldova a unui spațiu cibernetic deschis, securizat și de încredere, în colaborare cu experți internaționali și în baza Strategiei UE privind securitatea cibernetică, a fost elaborat și aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.811 din 29 octombrie 2015 *Programul național de securitate cibernetică a Republicii Moldova pentru anii 2016-2020*).

Dezvoltarea infrastructurii și accesului la tehnologiile informaționale și comunicaționale reprezintă o altă direcție importantă ce ține de competența administrației publice. În țara noastră a fost atins un nivel înalt de dezvoltare a infrastructurii de comunicații electronice, un anumit nivel tehnologic și un grad sporit de accesibilitate la servicii de comunicații electronice mobile. Însă se atestă un nivel redus de utilizare a capacităților infrastructurilor de comunicații electronice existente, iar conectivitatea în bandă largă încă nu este prezentă pe tot teritoriul țării la viteze necesare.

Mai multe acțiuni au fost întreprinse în vederea elaborării și implementării sistemelor și tehnologiilor informaționale și comunicaționale, în special a diferitor Sisteme Informaționale Automatizate, baze de date, portaluri, pagini oficiale web. În acest context, trebuie de menționat implementarea sistemelor menționate în diferite domenii ale administrației publice, inclusiv a SIAS „Alegeri” (excepție e-voting), sistemul de achiziții publice în curs de elaborare și implementare, etc. În scopul asigurării accesului la date și a transparenței decizionale, au fost create mai multe portaluri, inclusiv www.date.gov.md, www.particip.gov.md, www.controale.gov.md și altele.

Paginile oficiale web. Cu toate că există anumite cerințe în elaborarea paginilor web ale autorităților publice, paginile web posedă o arhitectură informațională diferită, accesul publicului la informația de interes public fiind limitat. Astfel, fiecare pagină web are o proprie abordare privind amplasarea și organizarea meniului, vocabularul hărții site-ului și planul general al conținutului. De exemplu, același tip de conținut, inclusiv legi și acte normative, rapoarte, bugetul autorității, achizițiile publice, sunt amplasate în secțiuni diferite și au un conținut diferit la pe diferite pagini web ale autorităților. Paginile web ale autorităților administrației publice centrale trebuie să posedă o arhitectură similară în vederea îmbunătățirii accesului la informație a publicului.

Servicii publice electronice și Guvernarea electronică. În Republica Moldova a fost implementat pașaportul biometric, sistemul de trecere automată a frontierei cu pașaport biometric, harta digitală a Moldovei, semnătura digitală mobilă, sistemul de declarații fiscale on-line, servicii electronice, inclusiv: e-Cazier, e-Licențiere etc. Este

în curs de implementare cadrul de interoperabilitate care se bazează pe standarde deschise și servicii bazate pe *cloud computing*.

Impozitare. Trecerea la economia digitală necesită modificarea impozitării. În mod clasic, profiturile se impozitează în țara unde se realizează activitățile economice ale companiilor, iar taxa pe valoare adăugată (TVA) la locul de procurare de către clienților a produselor și serviciilor. Odată cu trecerea la comerțul electronic este necesară aplicarea a unei noi abordări. În acest context, UE a propus aplicarea din 2015 a *Ghișeului unic TVA pentru serviciile online*, care reprezintă un instrument simplu și ușor de utilizat de către companii, care asigură plata TVA-ului în locul de reședință al clientului. Republica Moldova. De asemenea, urmează să propună o nouă abordare referitor la impozitare în domeniul comerțului electronic.

Concluzii. Tehnologiile informaționale constituie un factor important în asigurarea creșterii economice. În acest context, următoarele recomandări pot contribui la dezvoltarea sectorului TIC: adoptarea de măsuri legislative în vederea armonizării prevederilor cadrului normativ-juridic autohton în domeniu la cerințele și bunele practici europene și internaționale, majorarea cotei mijloacelor alocate pentru informatizare din bugetul de stat, promovarea comerțului online și a serviciilor electronice, efectuarea interconectării sistemelor informatice pentru asigurarea serviciilor electronice integrate, combaterea fragmentării în sectorul TIC.

Referințe bibliografice:

1. Hotărârea Guvernului cu privire la Strategia națională de dezvoltare a societății informaționale “Moldova Digitală 2020”: nr.857 din 31 octombrie 2013. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2013, nr. 252-257/963.
2. Hotărârea Guvernului cu privire la Programul național de securitate cibernetică a Republicii Moldova pentru anii 2016-2020: nr.811 din 29 octombrie 2015. *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*. 2015, nr. 306-310/905.